

Sygn. akt I C 1965/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Kłodzku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Ewa Karp

Protokolant: st. sekr. sąd. Ewelina Tekieli

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2017 r. w Kłodzku

na rozprawie sprawy z powództwa M. O.

przeciwko (...) S.A. w S.

o zapłatę 60.000,00 zł

I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w S. na rzecz powódki M. O. kwotę 60.000,00 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lipca 2013 r. oraz tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 10.217,00 zł (dziesięć tysięcy dwieście siedemnaście złotych 00/100);

II. nakazuje stronie pozwanej by uiściła na rzecz Skarbu Państwa – kasa tut. Sądu tytułem kosztów wynagrodzeń biegłych tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa kwotę 3.736,54 zł (trzy tysiące siedemset trzydzieści sześć złotych 54/100).

UZASADNIENIE

Powódka M. O. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w S. kwoty 60 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 16 lipca 2013 roku.

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 6 kwietnia 2013 roku doszło do wypadku komunikacyjnego, a sprawca ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej. Powódka doznała w wyniku wypadku urazu wielonarządowego, w tym urazu głowy ze złamaniem żuchwy i kości nosowych oraz ran tłuczonych i ciętych twarzy, paraliżu nerwów twarzowych okolicy ust, wybitcia górnego uzębienia, urazu kręgosłupa szyjnego, zwichnięcia i naderwania stawu biodrowego, stłuczenia kolana prawego, ostrej reakcji na stres, popowikłaniowej martwicy kości, szeregu sińców oraz ogólnych potłuczeń całego ciała. Poddana została kolejnej operacji z powodu złamania płytki tytanowej i przemieszczenia odłamów i ponownie hospitalizowana od 26 sierpnia 2013 do 30 sierpnia 2013 roku, a do dnia wniesienia pozwu podlega leczeniu, oczekuje na operację plastyczną i cierpi na dolegliwości bólowe związane z wypadkiem i porusza się o kuli.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu przyznała, że ponosi co do zasady odpowiedzialność w niniejszej sprawie z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody wyrządzone w związku z ruchem tych pojazdów. Jednocześnie strona pozwana wskazała, że przyznała powódce tytułem zadośćuczynienia kwotę 18 000 zł oraz tytułem zwrotu kosztów leczenia i opieki kwoty 1254,44 zł, przyznane zadośćuczynienie jest adekwatne do doznanej krzywdy, bowiem ustalono u powódki 18 % uszczerbek na zdrowiu, a pozwana po opuszczeniu szpitala nie wymagała pomocy przy myciu i ubieraniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

Powołany w sprawie biegły sądowy z zakresu psychiatrii, po analizie sposobu leczenia powódki po wypadku 6 kwietnia 2013 roku i badaniu przeprowadzonym w dniu 24 kwietnia 2014 roku, stwierdził, że u powódki M. O. rozpoznał objawy choroby psychicznej pod postacią choroby afektywnej dwubiegunowej oraz objawy manii- przyspieszenie toku myślenia, podwyższenie nastroju napędu psychomotorycznego, wzmożona przerzutność uwagi, zaburzenia lękowe związane z przebyłym wypadkiem komunikacyjnym, jak i objawy organicznego uszkodzenia OUN, których nasilenie obecnie nie jest możliwe do zbadania z uwagi na aktualny stan zdrowia opiniowanej i stwierdził konieczność ponownego badania powódki, po wyrównaniu stanu psychicznego, wskazując termin kolejnego badania za 3 miesiące.

Dowód: opinia psychiatryczna K -132-137

Biegły psycholog M. G. w opinii sporządzonej w styczniu 2015 roku, po badaniu powódki przeprowadzonym 21 stycznia 2015 roku, wskazał, że powódka może uczestniczyć w rozprawach sądowych, a zaburzenia adaptacyjne rozpoznane przez konsultującego psychologa w sierpniu 2013 roku związane z doznanymi w wypadku uszkodzeniami ciała, zabiegami medycznymi, ograniczeniami ruchowymi, bólem, cierpieniem i obawami o przyszłość nie są syndromem psychopatologicznym wyłączającym świadome albo swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Dowód: opinia psychologiczna K- 165-170

Biegły psychiatra dokonał ponownego badania powódki 20 stycznia 2015 roku i kolejnego 26 lutego 2015 roku. Rozpoznał u powódki cechy organicznego uszkodzenia OUN z osłabieniem funkcji pamięciowych, koncentracji i skłonnościami do zalegania emocji. Wśród czynników etiologicznych biegły wskazał przebyty wypadek komunikacyjny w dniu 6 kwietnia 2013 roku i doznany w nim uraz głowy, z powodu którego nie jest możliwy całkowity powrót powódki do zdrowia.

Biegły psychiatra wskazał, że powódka po wypadku wymagała opieki osób trzecich, a obecnie nie wymaga całodobowej opieki, ale wymaga pomocy w czynnościach związanych z zaburzeniami koncentracji uwagi (skupieniem, planowanymi czynnościami).

Z powodu stresu pourazowego biegły psychiatra określił długotrwały uszczerbek na zdrowiu powódki w wysokości 7 %, natomiast stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu psychicznym na 20 %.

Dowód: opinia sądowo-psychiatryczna K- 180-189

Z uwagi na zarzuty strony pozwanej biegły psycholog wydał opinię uzupełniającą, w której wskazał, że powódka była badana najpierw 4 miesiące po wypadku, a następnie 21 miesięcy po wypadku, w związku z czym odczuwane dolegliwości i wspomnienia były nieporównywalnie bledsze. Powódka była hospitalizowana na Oddziale Psychiatrycznym Szpitala w W. ponad 8 miesięcy po zdarzeniu i objawy były słabiej nasilone niż w badaniu 4 miesiące po wypadku i skutecznie maskowane symptomatyką psychotyczną, a zatem nie można wykluczyć, iż uraz psychiczny i fizyczny w wyniku przedmiotowego wypadku z 6 kwietnia 2013 roku przyczynił się do nawrotu psychozy i zaostrzył objawy uzależnienia od alkoholu.

Dowód: opinia uzupełniająca psychologa K- 20-8-210

W opinii uzupełniającej biegły psychiatra W. I. potwierdził zasadność rozpoznania u powódki zmian organicznych OUN wynikające z testów psychologicznych, lepkości sposobu myślenia i zaburzeń koncentracji i uwagi. Wskazał, że badania obrazowe nie świadczą o braku lub istnieniu zmian organicznych, albowiem ukazują jedynie obraz mózgowia, a nie oceniają jego funkcjonowania.

Dowód: opinia uzupełniająca biegłego psychiatry W. I. K- 236

Na wniosek strony pozwanej kwestionującej opinie biegłego psychiatry Sąd powołał drugiego biegłego psychiatrę W. B., który sporządził opinię i złożył ją w Sądzie 22 lutego 2016 roku, po badaniu powódki w dniu 27 listopada 2015 roku.

Biegły rozpoznał u powódki M. O. chorobę afektywną dwubiegunową, zespół zależności alkoholowej w fazie deklarowanej abstynencji, zespół po wstrząśnieniu mózgu i zaburzenia stresowe pourazowe. Biegły wskazał, że u powódki w wyniku przebytego 6 kwietnia 2013 roku wypadku komunikacyjnego, rozwinęły się zaburzenia psychiczne w postaci zespołu po wstrząśnieniu mózgu i zaburzenia stresowe pourazowe. Pozostałe zaburzenia psychiczne istniały u powódki na długo przed wspomnianym wypadkiem i przebyty wypadek nie miał istotnego wpływu na późniejszy przebieg tych zaburzeń. Zdaniem biegłego powódka w zakresie stanu psychicznego doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wymiarze 7 %.

Zaburzenia psychiczne w postaci zespołu po wstrząśnieniu mózgu i zaburzenia stresowe pourazowe wyczerpują znamiona „utrwalonej nerwicy związanej z urazem czaszkowo-mózgowym. Wskazane zaburzenia przez ponad 6 miesięcy upośledzały w istotnym stopniu funkcjonowanie społeczne powódki i dokuczają powódce obecnie, choć w mniejszym stopniu. Zaburzenia te nie zostały rozpoznane i wzięte pod uwagę w orzeczeniu TU (...) / chirurg, anestezjolog/ stąd ich niezgodność z opinią biegłych z dziedziny psychiatrii i psychologii.

Objawy zaburzeń adaptacyjnych typu PTSD tj, przewlekłych zaburzeń stresowych pourazowych, czy rozpoznania cerebrałstenu pourazowej określanej obecnie jako „zespół po wstrząśnieniu mózgu” istnieją u powódki i ich kwestionowanie jest całkowicie bezpodstawne.

Dowód: opinia biegłego psychiatry W. B. K- 254-256

Biegły chirurg J. L. w oparciu o dokumentację medyczną i badanie lekarskie stwierdził u powódki osłabienie bez zaburzeń funkcji, uszkodzenie nosa bez zaburzeń oddychania i powonienia, złamanie szczęki z zaburzeniami czynności stawu żuchwowo-skroniowego, uszkodzenie biodra ze zmianami miernego stopnia, łącznie ustalając uszczerbek na zdrowiu powódki na 17 %.

Badana wymagała opieki osób trzecich po opuszczeniu szpitala 18.04 2013 przez pierwsze 2 tygodnie po 2-3 godziny dziennie, przez następne 2 tygodnie przez 1-2 godziny dziennie, przez następne 2-3 tygodnie 1-1,5 godzin dziennie.

Dowód: opinia biegłego chirurga K- 272-275, dokumentacja medyczna K- 276-281

47-letnia powódka uczestniczyła jako pasażerka w wypadku komunikacyjnym w dniu 6 kwietnia 2013 roku. Sprawca wypadku ubezpieczony u strony pozwanej /konkubent powódki/ stracił panowanie nad pojazdem i wjechał do rowu, a troje pasażerów pojazdu, w tym powódka doznało poważnych obrażeń ciała.

Powódka została pilnie odwieziona do szpitala, gdzie rozpoznano zwichnięcie stawu biodrowego, złamanie żuchwy, złamanie kości nosowych, liczne rany powieki, policzka, nosa, otarcie naskórki i krwiak oczodołu. Zastosowano operacyjne nastawienie zwichnięcia stawu biodrowego i zalecono chodzenie o kulach przez 6 miesięcy od urazu.

Zastosowano repozycję i osteosyntezę stabilną złamania lewego wyrostka kłykciowego żuchwy. Stwierdzono rozwarście szczęk 45 mm.

U powódki nastąpiły powikłania w postaci złamania płytki tytanowej przebywała po raz drugi w szpitalu od 26 sierpnia 2013 do 30 sierpnia 2013 roku. Wypisana z zaleceniem diety płynnej przez 6 tygodni, ograniczeniem rozwierania szczęk, ćwiczeniami mimiki twarzy.

Powódka w czasie wypadku traciła z bólu przytomność, leczenie nie jest zakończone, powódka nie może spać, często ma złe sny, boli ją noga, często boli ją zuchwa, która musi masować, miała wybite zęby, co spowodowało konieczność wyrwania pozostałych i założenia sztucznej szczęki. Po wypadku pogorszyła się sytuacja materialna powódki. Wcześniej szyła po 11 godzin dziennie i zarabiała 600 zł tygodniowo.

Dowód:

- postanowienie K- 11-12, akt oskarżenia k- 13-15
- karta informacyjna i dokumentacja medyczna K- 16-18, 19-29, 34-56
- przesłuchanie powódki K- 118, 121
- akta szkody

Powódka wezwała stronę pozwaną do zapłaty 100 000 zł zadośćuczynienia.

Dowód: pismo K- 60-61

Orzecznicy E.(...) stwierdzili, że leczenie powódki zakończone zostało w lipcu 2013 roku,. W orzeczeniach wskazali na blizny i deformację oraz złamanie nosa, złamanie szczęki, upośledzenie żucia i rozwierania szczęk, złamanie panewki stawu biodrowego, ranę brody i bliznę na brodzie oraz oszpecenie twarzy i konieczność pomocy osób trzecich.

Dowód: orzeczenia K- 77-87

W tak ustalonym stanie faktycznym , Sąd zważył:

W przedmiotowej sprawie strona pozwana kwestionowała wysokość dochodzonego zadośćuczynienia, wskazując na wypłacenie już kwoty 18 000 zł rekompensującej powódce doznany ból i krzywdę.

Zgodnie z art. 444. § 1. K.c. W razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty.

Zgodnie z art. 445. § 1. K.c. W wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Podmiotem uprawnionym do dochodzenia roszczenia na podstawie art. 445 k.c. jest pokrzywdzony wskutek uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia, pozbawienia wolności lub skłonienia do poddania się czynowi nierzádnemu.

Zgodnie z przepisem art. 822 § 1 k.p.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Nie jest w sprawie sporne, że sprawca wypadku ubezpieczony był u strony pozwanej i nie są sporne okoliczności dotyczące przebiegu zdarzenia.

Strona pozwana kwestionuje potrzebę zasądzenia dalszego zadośćuczynienia ponad przyznana kwotę 18 000 zł .

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego – opinii biegłych psychiatrów, psychologa i chirurga, dokumentacji medycznej, akt szkody i przesłuchania powódki, Sąd nie miał wątpliwości, że powództwo jest uzasadnione.

Uwzględniając długotrwały rozstrój zdrowia fizycznego i psychicznego powódki oraz trwałe uszczerbek na zdrowiu zarówno psychicznym w wysokości co najmniej 7 % jak i fizycznym – w wysokości nie mniejszej niż 17 %, oszpecenie twarzy, odczuwane nadal dolegliwości biodra i szczęki, przebyte operacje i nastawienia, długotrwałe – ponad 6 miesięczne poruszanie się o kulach, ograniczenia w ruchomości biodra, ograniczenia w rozwieraniu szczęki, długotrwałą dietę płynną i poważny uraz psychiczny wynikający ze stresu pourazowego, za uzasadnioną i adekwatną kwotę dalszego zadośćuczynienia Sąd uznał kwotę 60 000 zł wraz z żądanymi odsetkami od dnia opóźnienia w realizacji dochodzonego roszczenia.

W zakresie odsetek Sąd uwzględnił orzecznictwo, w tym wyrok I ACa 436/15 2015-10-08 . Sąd Apelacyjny w Łodzi stwierdził: LEX nr 1927625: „ 1. Zasądzenie odsetek ustawowych od daty wyrokowania byłoby uzasadnione, gdyby na wysokość zadośćuczynienia wpływ miały okoliczności zaistniałe po dacie zgłoszenia roszczenia.

Jeśli zaś znane lub dające się ustalić okoliczności mające wpływ na jego wysokość istniały w dacie zgłoszenia roszczenia i już wówczas było ono uzasadnione, stan opóźnienia powstaje od daty, kiedy świadczenie powinno być spełnione.

2. Nie jest tak, że obowiązek zapłaty zadośćuczynienia powstaje dopiero z chwilą wydania lub uprawomocnienia się orzeczenia sądowego. Nie ma bowiem żadnych przeszkód ku temu, by, co do zasady, roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia były rozpoznawane i uwzględniane na drodze pozasądowej.

W przypadku powódki doszło do poważnych urazów wielonarządowych i konieczności zabiegów operacyjnych, pobytów w szpitalu i długotrwałego poruszania się o kulach oraz operacji usuwania blizn szpecących twarz.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1967 r. I PR 118/67 wskazano:” W razie stwierdzenia, że poszkodowany doznał cierpień fizycznych i rozstroju zdrowia, które przez krótki nawet okres czasu wytrąciły go z równowagi i zakłóciły tok jego życia i pracy, przyznanie mu przewidzianego w przepisie art. 165 § 1 k.z. (obecnie 445 § 1 k.c.) zadośćuczynienia będzie z reguły uzasadnione. LEX nr 13932

W wyroku I ACa 561/15 wyrok s.apel.2015-11-10 w Katowicach stwierdzono:” Kryteria określające rozmiar należytego zadośćuczynienia. /LEX nr 1950324/ „Zadośćuczynienie przewidziane w art. 445 § 1 k.c. pełni funkcję kompensacyjną, przyznana suma pieniężna ma stanowić bowiem przybliżony ekwiwalent poniesionej szkody niemajątkowej. Podstawowym kryterium określającym rozmiar należytego zadośćuczynienia jest rozmiar doznanej krzywdy, tj. rodzaj, charakter, długotrwałość cierpień fizycznych, ich intensywność i nieodwracalność skutków.(.). Rozgraniczać należy te sytuacje, w których doznane urazy zostały wyleczone i nie będą miały dalszych skutków i wpływu na życie poszkodowanego w przyszłości od tych, w których urazy będą powodowały dalsze cierpienia i krzywdę oraz będą rzutowały na poziom życia i jego jakość. Zadośćuczynienie za krzywdę wyrządzoną czynem niedozwolonym jest świadczeniem przyznawanym jednorazowo, ma charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę za wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne zarówno te, których poszkodowany już doznał, jak i te które zapewne w związku z doznaniem uszkodzenia ciała lub rozstrojem zdrowia, wystąpią u osoby poszkodowanej w przyszłości, jako możliwe do przewidzenia następstwa czynu niedozwolonego. Poza wymienionymi okolicznościami na rozmiar zadośćuczynienia może mieć wpływ także wiek osoby poszkodowanej, utrata szans na normalne życie, rozwój zainteresowań czy osiągnięcie zamierzonych celów, poczucie bezradności, utrata zdolności do pracy.

W orzecznictwie przyjmuje się, że zadośćuczynienie "odpowiednie" powinno być odczuwalne dla poszkodowanego, choć nie może być nadmierne i prowadzić do wzbogacenia.

Jak jednak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 stycznia 2010 r., I CSK 244/09 dążenie do tego, by kwoty zadośćuczynienia były utrzymane w "rozsądnych granicach" nie może prowadzić do podważenia funkcji kompensacyjnej zadośćuczynienia; przy ustalaniu jego wysokości nie można nie uwzględnić także tendencji orzecznictwa sądowego w podobnych wypadkach, co pozwoli na uniknięcie znaczących dysproporcji w porównywalnych przypadkach.

Powódka przez wiele lat odczuwa i nadal będzie odczuwać ból szczęki i biodra.

W wyniku wypadku straciła zęby, które zostały wybite, następnie została narażona na cierpienie wynikające z wyrwania pozostałych zębów i zmuszona do korzystania ze sztucznego uzębienia. Operacyjnie nastawiano powódce zuchwę, a następnie usuwano skutki powikłań wynikające z pęknięcia tytanowej płytki.

Powódka przeżyła operację biodra, po której nie była samodzielna, wymagała opieki, otrzymała zalecenie poruszania się o kulach co najmniej 6 miesięcy.

Powódka doznała także istotnego uszczerbku na zdrowiu psychicznym, zaburzeń psychicznych w postaci zespołu po wstrząśnieniu mózgu i zaburzeń stresowych pourazowych wyczerpujących znamiona „utrwalonej nerwicy związanej z urazem czaszkowo-mózgowym”. Wskazane zaburzenia przez ponad 6 miesięcy upośledzały w istotnym stopniu funkcjonowanie społeczne powódki i dokuczają powódce obecnie. Zaburzenia te nie zostały rozpoznane i wzięte pod uwagę w orzeczeniu TU (...) / chirurg, anestezjolog/ stąd ich niezgodność z opinią biegłych z dziedziny psychiatrii i psychologii.

Objawy zaburzeń adaptacyjnych typu PTSD tj, przewlekłych zaburzeń stresowych pourazowych, czy rozpoznania cerebrastenii pourazowej określanej obecnie jako „zespół po wstrząśnieniu mózgu”, wbrew twierdzeniom strony pozwanej stwierdzili u powódki biegli psychiatrzy i ich kwestionowanie jest całkowicie bezpodstawne.

Wysokość zadośćuczynienia jest adekwatna do intensywności cierpień powódki, długotrwałego procesu leczenia, uszczerbku na zdrowiu, oszpeceń, cierpień związanych ze skutkami wypadku. Skutki wypadku są znaczne i nieodwracalne - utrata zębów, trwały uraz psychiczny, nerwica, lęki, uraz biodra, blizny.

Zadośćuczynienie za krzywdę jest świadczeniem przyznawanym jednorazowo, ma charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę za wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne zarówno te, których poszkodowany już doznał, jak i te które zapewne w związku z doznany uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, wystąpią u osoby poszkodowanej w przyszłości, jako możliwe do przewidzenia następstwa czynu niedozwolonego i stąd istotna jest jego funkcja kompensacyjna, która została w tej sprawie spełniona.

Rozstrzygnięcie w zakresie kosztów opiera się na przepisie art.98. K.p.c.